

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Nəşriyyat Gürcüstan BMT Assosiasiyasının
«Milli İnteqrasiya və Tolerantlı»ğın
proqramı əsasında ABŞ Beynəlxalq İnkişafı
Agentliyinin maliyyə tərəfdarlığı ilə
hazırlanıb

2008-ci ilin yayında Reintegrasiya məsələləri üzrə Dövlət Nazirin Aparatında milli/etnik azlıqların və mülki integrasiya məsələləri üzrə idarələr yaradıldı. Qeyd olunmalıdır ki, bu iki idarə Gürcüstanda yaşayan milli azlıqların nümayəndələrini (azərbaycanlı, erməni, çeçen) birləşdirir.

Bu idarələr yaradılana gəgə, artıq Prezident tərəfindən yaradılan “Tolerantlığın və Mülki integrasiyanın Milli Şurası” fəaliyyət göstərirdi, hansı ki, «Tolerantlığın və Mülki integrasiyanın Milli Konsepsiyası»nın və beşillik “Hərəkət Planı” - nı hazırlanması əsasında öz fəaliyyət göstərirdi.

Dövlət Nazirin Aparatın fəaliyyətini inkişaf etdirmək və kompetensiyasını yüksəlmək məqsədi ilə, milli azlıqların kompakt yaşadığı regionlara (Kvemo Kartli, Şida Kartlinin Kaspi rayonu harada ki, azərbaycanlılar kompakt yaşayırlar, Samtsxe-Cavaxeti və Kaxeti regionu harada ki, həmçinin kistlər, osetinlər, azərbaycanlılar, ermənilər, assiriyalılar, ləzgilər, udlar və qaraçılar yaşayırlar) aparatın əməkdaşlarının göndərilməsi planlaşdırıldı. Regionlara gedilən zaman yerli hakimiyyət orqanlarının nümayəndələri və həmçinin yerli əhali ilə görüşlər keçirildi. Bu çoxsaylı görüşlər zamanı biz mövcud olan vəziyyət barədə məlumat aldıq və bu məlumat konsepsiyanın hazırlanması prosesində bizim iştirakımıza kömək etdi.

Prezident tərəfindən mövcud olan Şuranın əməkdaşlığı ilə «Tolerantlığın və Mülki integrasiyanın Milli Konsepsiyası və “Hərəkət Planı” 2009-cu il mayın 8-də Gürcüstan hökuməti №348 sərəncamına əsasən təsdiq olundu. Bu konsepsiya əsasında bizim aparatımıza siyasətin hazırlanması və koordinasiya təşkilatlaşdırılması göstərişi verilmişdir, həmçinin hər il dekabr ayında Gürcüstan hökuməti və Prezident tərəfindən mövcud olan Şuranın qarşısında hesabat verilmişdir.

Qəbul edilmiş konsepsiyanın və “Hərəkət Planı”-nı uyğunlaşdırıb həyata keçirmək məqsədi ilə 2009-cu il iyulun 3-də Reintegrasiya Məsələləri üzrə Nazirin №14 əmrinə əsasən dövlət idarələri arası komissiyası yaradıldı. Bu komissiyanın tərkibinə bizim aparatın cavabdeh əməkdaşları, həmçinin müvafiq dövlət idarələrinin və təşkilatlarının nümayəndələri daxil oldular. Bu komissiya Gürcüstan Parlamentinin müvafiq komitələri, xalq müvəkkili aparatı, qeyri-dövlət və beynəlxalq təşkilatları ilə səmərəli əməkdaşlıq edir.

Eyni zamanda mənim qərarıma əsasən Samtsxe-Cavaxetidə və Kvemo Kartlidə Dövlət Nazirin Aparatının nümayəndələri təyin edildi.

Bu il ərzində bizim aparatın nümayəndələri Gürcüstan regionlarında 60-a qədər görüşlər keçirdilər. Yərlərdən alınan məlumatı sonradan dərc etmək məqsədi ilə aparat onu bütün maraqlanan idarələrə çatdırırdı, hansılar ki, “Hərəkət Planı”-nı hazırlanması prosesinə qoşulublar. Razılıqla qeyd olunmalıdır ki, müvafiq idarələr mövcud olan problemləri həll etmək məqsədi ilə bizim xahişimizi vaxtında yerinə yetirdilər.

Bəzi problemləri həll etmək üçün bizim idarə beynəlxalq təşkilatlara və donorlara müraciət edirdi. Məsələn, bizim zəmanətimiz əsasında Yaponiya Səfirliyi Marneuli rayonunun azərbaycan məktəbinin binasının təmir edilməsini maliyyələşdirdi. Axalkalaki şəhərinin erməni və Kaxeti rayonun Oktyabr kəndi udi məktəb binalarının təmir edilməsi sualı isə hələ əlavə baxılma prosesindədir.

Kürd-yezitlərin xahişi əsasında, 2009-cu il dekabrın 15-də hökumət iclasında qərara alınmışdır ki, simvolik qiymət üzrə bir ləridən 1600 kv.metr torpaq sahəsi mədəniyyət mərkəzi tikintisi üçün onlara satılsın. Həmçinin, Pankisi sakinlərinin xahişinə əsasən Reintegrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Naziri aparatının yardımı ilə 2010-cu il yanvar ayında birinci etnoqrafik muzey açılacaq.

Bizim aparatımızın fəaliyyət istiqamətlərindən biri etnik osetinlərin məskunlaşmış kəndlərinə diqqət

yetirilməsidir. Buna görə keçən il müharibə və müharibədən sonrakı zamanlarda bu regionlarda çoxsaylı görüşlər keçirildi. Osetin sakinlərilə çoxsaylı görüşlərin məqsədi yerlərdə vəziyyətin sabitləşməsi, gürcü və osetinlər arasında münasibətlərin gərgin olmasının mövcudluğu idi. Ölkədə baş verən faciələrə baxmayaraq, yerli osetin və gürcü əhalisi arasında qarşıdurma olmamışdır. Burada osetin köçkünləri haqqında qeyd olunmalıdır. Gürcüstanda osetin köçkünləri hələ 1990-cı ildən başlamışdır və 2008-ci ilə qədər davam edirdi. Son vaxtlarda osetinlərin köçürülməsinin əsas məqsədi ayrılan ailələrin birləşmək arzusu idi, ona görə ki, ailələrin gənc üzvləri hələ əvvəlki illərdə yaşamaq üçün Şimali Osetiyaya köçmüşdülər (Dumasturi, Kvemo Xalatsani, Tsinubani, Koreti, Kutsaxda, Piçxovani, Axşnis velebi və Arapşeron). Osetin əhalisinin sıx yaşadığı yerlərə gələcəkdə də sisteməlik şəkildə diqqət yetirilməsi davam etdiriləcək.

Bizim idarəmiz ölkədə yaşayan kiçik etnik qrupların (udlar, ləzgilər, kistlər, qaraçılar, assiriyaclar, kürt-yezidlər və s.) öz adət-ənənələrini qoruyub saxlamağa görə xüsusi diqqət yetirir ki, assimilyasiya baş verməsin. Bu hesabatda deport edilmiş Mesxilərin mövzusunda xüsusi ilə toxunuruq, ona görə ki, onların köçürülmə prosesi hələ başlamayıb. Ona baxmayaraq onlar bizim ölkəmizdə yaşayan milli azlıqlara daxil deyillər, bizim aparatımız ciddi işlər keçirilməsini planlaşdırır və bu sonra onların uyğunlaşma və inteqrasiya prosesinə yardım edəcək.

Şimali Qafqaz xalqları ilə tarixi münasibətlərin bərpa edilməsi də bizim ölkəmizin dinc yolla inkişafı üçün vacibdir. Bizim aparat «Qafqaz fond»u ilə fəal əməkdaşlıq etməklə onlarla əlaqə yaratmağa və əlaqələri dərinləşdirməyə çalışır.

Ölkəmizin regionlarında keçirilən görüşlər zamanı aydınlaşdırıldı ki, dövlət dilini bilmədiyinə görə qeyri-gürcü yerli əhali hələ də informasiya vakumundadır və Gürcüstanda baş verən hadisələr və milli etnik azlıqlarla əlaqədar baş vermiş qanunverici ya da digər dəyişikliklər haqqında az məlumatlandırılırlar. Yerli əhalinin maraqlarını nəzərə alaraq bizim aparatımızın təşəbbüsü ilə “Konsepsiya və Hərəkət Planı” ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin maliyyəlləşdirilməsi ilə Azərbaycan və erməni dillərində tərcümə olundu. Bu tərcümə olunan sənədlərin prezentasiyası artıq Kvemo Kartli və Kaxeti regionunda keçirilib; oxşar prezentsasiyaların keçirilməsi Samtsxe-Cavaxeti və Şida Kartlidə də planlaşdırılır.

Marneuli və Bolnisi munisipalitetində Kodori və Liaxvi qəsəbələrindən məcburi köçkün şəxslərin vəziyyəti və onların inteqrasiya prosesinin ağrısız həyata keçirilməsi bizim diqqətimizdən kənarda qalmayıb.

Milli azlıqlarla keçirilən müxtəlif tədbirlərdə aparat fəal iştirak edir, bizim təşəbbüsümüz və Kvemo Kartli qubernatoru ilə əməkdaşlıq etməklə mayda Azərbaycan və Gürcüstan ölkələrinin müstəqillik günlərinə həsr edilmiş birgə tədbir keçirildi.

Həmçinin, bizim ölkəmizdə təqdim olunan ənənəvi və dini konfesiylərə hökumət tərəfindən ciddi diqqət tələb olunur. Biz onların nümayəndələri ilə tez-tez görüşürük. Bu görüşlərdə əsas problem aşkar oldu – onlar 2006-cı ildə Gürcüstan Mülki Kodeksdə olan dəyişikliklərlə razı deyillər. Bu dəyişikliklərə əsasən, ənənəvi dini konfesiylər qeyri-dövlət təşkilatları kimi qeyd olunur. Onlar isə tələb edirlər ki, bu konfesiylər icarə hüquqi şəxs kimi qeyd olunmalıdır. Bununla əlaqədar Gürcüstan Katolikos-Patriarxı həmçinin Ədliyyə Nazirliyi və ənənəvi dini konfesiylərin rəhbərləri ilə tez-tez görüşlər keçiririk. Bu görüşlərin məqsədi status keçirilməsi ilə əlaqədar eyniləşdirilmiş və kompromisli hüquqi formalaşmasının tapılması idi.

Bizim aparatımız diplomatik nümayəndələr, birinci növbədə Azərbaycan və Ermənistan Səfirliyi ilə həmçinin beynəlxalq donor təşkilatlarla səmərəli əməkdaşlıq edir.

Beynəlxalq donör təşkilatların köməyi ilə, idarəarası komissiya üzvləri üçün işgüzar görüşü Tbilisidə və iki seminar (Qudauridə və Bazaletidə) keçirildi. Bu görüş və seminarlarda həmçinin xalq müvəkkili aparatın və bizim mövzu ilə maraqlanan qeyri-dövlət təşkilatlarının nümayəndələri iştirak etdilər. İşgüzar qarşılıqlı əməkdaşlıq beynəlxalq donör təşkilatlarla və diplomatik nümayəndələrlə gələcəkdə davam etdiriləcək.

Bu etapda artıq keçirilən işgüzar görüşlər və həyata keçirilən işlərin analizi Gürcüstan hökuməti ilə qəbul olunan kursun düzgün və effektivini aydın göstərdi. Ancaq bununla birlikdə sonradan hökumətin əlavə diqqətinə ehtiyac olan problemlər aşkar edildi.

- Dövlət dilini bilməməsi;
- Məlumatın azlığı;
- Təmir olunmamış orta məktəblər;
- Qeyri-gürcü məktəblərdə ixtisaslı müəllim kadrların azlığı;
- Kənd yolları;
- Su ilə təmin edilməsi problemi;
- Kəndlərdən gənclərin köçməsi.

Dövlət Naziri Aparatı müxtəlif layihələr üzrə işləməyi davam etdirir. Bu layihələr gələcəkdə problemlərin həllində öz müsbət təsirini göstərəcək.

Biz regionlarda yaşayan milli azlıqların gənc nümayəndələrinə xüsusi diqqət yetiririk. Bu istiqamətdə Azərbaycan və erməni dillərində sorğu hazırladıq və yaydıq. Bu sorğunun məqsədi gənc nəslin qanunverici baza biliyinin səviyyəsini aydınlaşdırmaqdır, öz imkan və maraqlarını kifayətləndirmək üçün istifadə olunmasıdır. Alınan nəticələrin əsasında fokus-qrupların yaradılması və dəvət olunan ekspertlərin iştirakı ilə müxtəlif trening-seminarların keçirilməsini planlaşdırırıq. Ümidvarıq ki, bu onların gürcü cəmiyyətinə inteqrasiyasının köməkçi vəsaitlərindən biri olacaq.

“Tolerantlığın və Mülki İnteqrasiyanın Milli Konsepsiyasının və Hərəkət Planının” həyata keçirilməsinə qoşulan dövlət idarələri tərəfindən 2009-cu il mayından-dekabr ayının sonuna qədər həyata keçirilmiş işlər haqqında detallı hesabat bu qarşıdakı kitabçada təqdim olunub.

2009-cu ildə necə bizim idarə həmçinin digər dövlət idarələrinin tərəfindən, yerli hakimiyyət orqanları tərəfindən keçirilən işlərin birgə analizinə əsaslanaraq hesab edirik ki, beşillik “Hərəkət Planda” 2010-cu il üçün konkret və detal planın hazırlanması vacibdir. Beləliklə daha yaxşılaşmış və koordinatlaşdırılmış illik planın işlənilib-hazırlanması artıq keçirilən güclü və zəif cəhətlərini irəli sürəcək, həmçinin vacib halda “Hərəkət plana” dəyişikliklər etmək imkanı göstərəcək.

Temuri Yakobaşvili

Baş Nazir Müavini

Gürcüstanın Reinteqrasiya Məsələləri üzrə Dövlət Naziri

(Hesabat 2009-cu il dekabrın 29 -də Gürcüstan hökuməti tərəfindən təsdiq olundu, protokol № 43)

2009-cu il may-dekabr hesabatı

Tolerantlığın və mülki inteqrasiyanın Hərəkət Planı ilə nəzərdə tutulmuş işlər
haqqında
Təhsil və dövlət dili

Məsələ №1		Proqramın adı/ Tədbir	Həyata keçirən təşkilat / partnyor	Həyata keçirmə müddəti
Milli azlıqlar nümayəndələri üçün, məktəbə qədər təhsilin mümkünlüyünün təmin edilməsi	1.1	Milli azlıqların təhsil ehtiyaclarına yönəlmiş məktəbə qədər təhsil proqramlarının hazırlanması və pilotlaşması	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>2009-cu il martın 31-də Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyinin əmri əsasında «Gürcü dili proqramı» təsdiq olundu. 2009-cu ildə Nazirlik «Məktəbə qədər təhsil həcmində qeyri-gürcü regionlarda gürcü dilinin öyrədilməsinə yardım edilməsi» proqramı həyata keçirirdi. Bu proqramın məqsədi qeyri-gürcü regionlarında gürcü dilinin biliyinin yüksəldilməsidir, hansı ki, məktəbə qədər yaşda uşaqlar üçün keyfiyyətli təhsil proqramı təqdim edilməsi yolu ilə həyata keçirilir. Proqram çərçivəsində Kvemo Kartli və Samtsxe-Cavaxeti regionlarında 6 orta məktəb seçildi. (Dmanisi 3 saylı orta məktəb, Bolnisi rayonu Naxiduri kənd orta məktəbi, Marneuli 6 saylı orta məktəbi, Ninotsminda 4 saylı orta məktəbi, Axalkalaki 2 saylı orta məktəbi, Axaltsixe 1 saylı orta məktəbi). Bu məktəblərdə məktəbə qədər təhsil mərkəzləri açıldı. Seçilmiş ekspertlərlə məktəbə qədər təhsil proqramı hazırlanır. Bu proqram əsasında kiçik yaşlarından gürcü dili ikinci ana dili kimi öyrədilməsi prinsiplərə və bununla birlikdə məktəbə qədər yaşlı uşaqların koqnit, sosial-emosional inkişafını nəzərdə tutur.</p>			2009-cu il dekabr ayı
	1.2	Milli azlıqların sıx yaşadığı regionlarda, məktəbə hazırlıq səviyyəsinin yüksəlməsi məqsədi ilə xüsusi proqramın hazırlanması. Məktəbə qədər təhsil və konkret proqramlar haqqında valideynlərin məlumatlandırılmasının yüksəldilməsi.	Kiçik yaşlı uşaqların qayğısına qalan Parlamentin Aliyansı; Milli Təhsil planı və qiymətləndirmə mərkəzi.	2009-2014

Həyata keçirildi	Gürcüstan Parlamenti tərəfindən mövcud olan kiçik yaşlı uşaqların inkişaf aliyansı 2007-2009-cu illərin Milli strateji qüvvədə olan planın və №5 qüvvədə olan strategiyası nəzərə alır – «Ailələrin və cəmiyyətin biliyinin yüksəlməsi; Onların müstəqiliyinin və praktik məntiqi biliyinin gücləndirilməsi; Kiçik yaşlı uşaqların inkişaf məsələsində».		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Məsələ №2			
Milli azlıqlar nümayəndələri üçün orta təhsil alma imkanına şərait yaradılması	2.1	Milli təhsil planının tətbiq olunması üçün treninqlərin keçirilməsi.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Milli Təhsil planı və qiymətləndirmə mərkəzi. 2009
Həyata keçirildi	«Dərslərlərin tərcüməsi layihə»sinin birinci etapında qeyri-gürcü məktəbləri üçün dərslərlər rus, erməni, Azərbaycan, osetin və abxaz dillərinə tərcümə olundu. Tərcümə olunan dərslərlərin pilotlaşması 10 Azərbaycan dilli, 10 erməni dilli və 10 rus dilli məktəblərdə təmin edildi. 2009-cu ildə qeyd olunan layihə çərçivəsində III, IX və XII siniflərin 51 dərslərin tərcüməsi təmin edildi.		2009-cu il dekabr ayı
	2.2	Məktəbdə öyrənilən dilə müvafiq olaraq, milli azlıqların dilinə dərslərlərin tərcümə olunması	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Milli təhsil planı və qiymətləndirmə mərkəzi. 2009-2014
Həyata keçirildi	2009-2010-cu tədris ilində Gürcüstan qeyri-gürcü orta məktəblərin 6025 doqquzuncu siniflər Gürcüstan tarixi, coğrafiya və mülki təhsil dərslərləri öz ana dilində – rus, erməni, Azərbaycan dillərində təmin edildilər.		2009-cu il dekabr ayı
	2.3	Milli azlıqların məktəbləri üçün islahat tədbirlərin həyata keçirilməsində məqsədli yardım müvafiq proqramların işlənməsi və tətbiq olunması.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; 2009-2014
Həyata keçirildi	2009-cu ildə Nazirin əmri əsasında «Qeyri-gürcü sektorların şagirdləri dərslərlərin mümkünlüyünün yaxşılaşdırılma proqramı»sı təsdiq olundu. 2009-cu ilin sonunda Samtsxe-Cavaxeti regionunda 23 qeyri-gürcü məktəbi, Kvemo Kartli regionunda 12 qeyri-gürcü məktəbi, Tbilisidə 12 qeyri-gürcü məktəbi, Kaxeti regionunda 7 qeyri-gürcü məktəbi, həmçinin Quriya, Şida Kartli və İmereti bölgələrində bir-bir qeyri-gürcü məktəbin təmir işləri həyata keçiriləcək.		2009-cu il dekabr ayı

	2.4	Multilingvistik təhsilin siyasətinin yaxşılaşması, pilotlaşması və tətbiq edilməsi.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Milli təhsil planı və qiymətləndirmə mərkəzi; Müəllimlərin təkmilləşdirmə mərkəzi.	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>2009-cu il martın 31-də Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirinin əmri əsasında «Multilingvistik təhsilin öyrənilməsinə kömək proqramı» təsdiq olundu. Bu proqramın çərçivəsində multilingvistik təhsil nizamnaməsi hazırlandı. ATƏT ekspertlərin köməyi ilə, 2009-cu il avqust-sentyabrda nazirliyin multilingvistik təhsil iş qrupu üzvləri üçün 4 treninq keçirildi. Proqram çərçivəsində 10 yerli trener seçildi, onların ixtisas treninqləri ATƏT-in beynəlxalq ekspertləri ilə keçirildi. ATƏT ekspertləri 40 pilotlaşmış məktəb direktorlarına, 30 təhsil resurs-mərkəz əməkdaşlarına və 64 akreditasiya ekspertlərinə ixtisas treninqləri keçirdilər.</p> <p>Nazirlik tərəfindən seçilmiş yerli trenerlərlə multilingvistik təhsildə (Bilingvistik/multilingvistik təhsil metodları, bilingvistik təhsil proqramlarının hazırlanması, bilingvistik təhsil metodikası, bilingvistik dərslərin planlaşdırılması və keçirilməsi və s.) İxtisas treninqlərdə 400 müəllim iştirak etdi.</p>		2009-cu il dekabr ayı	
	2.5	«Müəllim» jurnalı Azərbaycan və erməni dillərində dərc olunur.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Müəllimlərin təkmilləşdirmə mərkəzi.	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>Qeyri-gürcü məktəblərin müəllimlərinin məlumat mümkünlüyünün yaxşılaşdırılması məqsədi ilə, 2009-cu ildə Müəllimlərin təkmilləşdirmə mərkəzi və qeyri-dövlət təşkilatı «Mülki inteqrasiya və millətlərarası münasibət mərkəzi» tərəfindən Azərbaycən və erməni dillərinə tərcümə olunub və «Müəllim» jurnalının birinci və ikinci nömrələri 1290 nüsxə paylanıb.</p>		2009-cu il dekabr ayı	
	2.6	«Müəllimin yardımçı dərslərin» (üç hissəli) və başqa yardımçı resursların Azərbaycan və erməni dillərinə tərcüməsi.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Müəllimlərin təkmilləşdirmə mərkəzi.	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>2009-cu ildə Azərbaycan və erməni dillərinə «Təhsil və inkişaf teoriaları», «Təhsil və qiymətləndirmə» publikasiyalarının 1290 nüsxə tərcümə olundu və paylandı. Qeyd olunan publikasiyalar müəllimlər üçün əlavə dərsliklər təşkil edir. 2009-cu ildə müəllimləri ixtisas inkişaf standartları erməni və Azərbaycan dilinə tərcümə olundu. Onun 900 nüsxəsi qeyri-gürcü məktəblərinə və təhsil resurs-mərkəzlərinə paylandı.</p> <p>2009-cu ildə Milli Təhsil planı və qiymətləndirmə mərkəzi «İşgüzar sənədlərin oxunması və təşkil edilməsi» əlavə dərslik Gürcüstan məktəblərinin qeyri-gürcü sektorunun əməkdaşları üçün hazırlandı; Qeyd olunan dərslik 2009-cu ildə 500 nüsxə tirajla çap olundu və yayıldı.</p>		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla	

	2.7	Müəllimlər və məktəb administrasiyası üçün məqsədli təkmilləşdirmə treninqləri.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Müəllimlərin təkmilləşdirmə mərkəzi.	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>2009-cu ildə Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi müəllim təkmilləşdirmə mərkəzi ilə birlikdə aşağıda qeyd olunan istiqamətlə üç proqram həyata keçirdi:</p> <p>1. «Gürcü dili ixtisasçı mütəxəssislər milli azlıqlar yaşayan regionların məktəblərində» dövlət proqramını təşkil edir. Bu proqram milli azlıqlar yaşayan regionlarda gürcü dili və ədəbiyyatı ixtisas müəllimlərinin cəlb edilməsini nəzərdə tutur. Konkurs nəticəsində müəllimlər seçildi. Seçilən müəllimlər yerli əhalinin dilni yaxşı bilir və yüksək səviyyədə gürcü dili və ədəbiyyatını tədris edə bilir. Bu proqram çərçivəsində seçilən müəllimlərə yüksək əmək haqqı (1000 ləri) təyin edildi. 2009-cu ildə, proqramın çərçivəsində 28 gürcü dili müəllimi Kvemo Kartli regionuna, Samtsxe-Cavaxeti regionuna isə 17 gürcü dili müəlliminin göndərilməsi təmin edildi.</p> <p>2. «Gürcü dili öyrənək və öyrədək» proqramı çərçivəsində bütün milli azlıqların gürcü dili və ədəbiyyat müəlliminin treninq və ixtisas inkişafı təmin edildi.</p> <p>3. «Gürcüstan üçün öyrət» proqramı Gürcüstan regionlarına (yüksək dağ və uzaq kəndlərə) müəllimlərin göndərilməsini nəzərdə tutur. Qeyd olunan proqram çərçivəsində Kvemo Kartli regionun məktəblərinə 8 müəllimin, Samtsxe-Cavaxeti regionun məktəblərinə isə, 4 müəllimin göndərilməsi təmin edildi.</p>			2009-cu il dekabr ayı
Məsələ № 3.				
Milli azlıqların nümayəndələri üçün ali təhsil almaq imkanının mümkünlüyünün yaxşılaşdırılması	3.1	Ali təhsil idarədarlarında hazırlıq-integrasiya kursunun konsepsiyasının işlənməsi, pilotlaşması və tətbiq olunması.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; İmtahanların Milli mərkəzi; Ali təhsil müəssisələri.	2009-2014; Qanunverici dəyişikliklər və 2009-cu ilin birinci hissə.
Həyata keçirildi	<p>Milli azlıqlar nümayəndələri üçün ali təhsil almaq imkanının mümkünlüyünün yaxşılaşdırılması məqsədi ilə, Nazirlik tərəfindən qanunverici dəyişikliklər üzrə işlər həyata keçirilir.</p>			2009-cu il dekabr ayı
	3.2	«Sosial qrantların proqramı» və digər məqsədli proqramların işlənməsi və tətbiq olunması.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi	2009-2014;

Həyata keçirildi	«Sosial qrantlar»ın proqramı çərçivəsində Dövlət o tələbələri maliyyələşdirir, hansılar ki, orta təhsili Kvemo Kartli və Samtsxe-Cavaxeti qeyri-gürcü məktəblərində aldı. Hər bir regiondan 2009-2010-cu tədris ilində 30 tələbə maliyyələşdirilir. 2009-cu ildə milli azlıqların nümayəndələrinə 2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla Milli İmtahanlarında Ümumi bacarıqlar testləri öz ana dilində verilməsinə imkan verildi. Bunun üçün Milli İmtahan mərkəzi Azərbaycan və erməni dillərinə Ümumi bacarıqlarının testlərinin tərcüməsini təmin etdi. 2009-cu ildə Milli İmtahanlar üçün hazırlanan materiallar (məcmuə) Azərbaycan və erməni dillərində çap olundu. Həmçinin, Milli İmtahan mərkəzi ilə Samtsxe-Cavaxeti və Kvemo Kartli regionlarında açıq qapı günləri keçirildi.		2009-cu il dekabr ayı	
	3.3	3.3 Milli azlıqlar nümayəndələrini bakalavr və magistr proqram ilə xaricə göndərilməsi	İnkişaf və reforma fondu.	2009-2014
Həyata keçirildi	Prezidentin sərəncamına əsasən, fond tərəfindən milli azlıqlar nümayəndələrinin yaxşı oxuyan tələbələrin xaricə göndərilməsi prosesi 2007-ci ildən başladı. Son 3 il ərzində Amerika və Avropa baş ali Universitetlərə bakalavr proqramla oxumağa 15 qədər milli azlıqlar nümayəndələrinin yaxşı oxuyan tələbələri göndərildi: <ul style="list-style-type: none"> • 2007-ci ildə 7 tələbə oxuyurdu; • 2008-ci ildə yenə 6 tələbə əlavə oldu; • 2009-cu ildə cəmi 12 tələbə oxuyurdu. Hal-hazırda bakalavr proqram ilə ABŞ-da 9, Macarıstanda isə – 3 tələbə oxuyur.			
Məsələ № 4.				
Dövlət dilini öyrənmək imkanı yaratmaq		4.1 Qeyri-gürcü dilli məktəblərdə gürcü dilini ikinci ana dili kimi öyrətmə proqramının tətbiq olunması.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; ATƏT	2009-2014
Həyata keçirildi	2009-cu ildə Nazirlik ilə gürcü dilini ikinci ana dili kimi fənn proqramı bütün 12 sinif üçün yarandı. Gürcü dilin ikinci dil kimi, birinci, ikinci, üçüncü və dördüncü siniflər üçün fənn proqramları təsdiq olundu. Həmçinin, Milli tədris planının əsasında yarandı və gürcü ikinci dil kimi birinci sinifdən dördüncü sinifə qədər dərsləklərə Qrif mükafat olundu. Nazirliyin «Qeyri-gürcü sektorlar üçün şagirdlərin dərsləklərin mümkünlüyünün yaxşılaşdırılma proqramı»sı çərçivəsində 2009-cu ildə bütün qeyri-gürcü məktəblərə və sektorun 3-cü sinif şagirdləri təmin olundular və (cəmi 6024 şagirdə) «Gürcü dili ikinci dil kimi» dərsləyin yayılması təmin olundu.			2009-cu il dekabr ayı
	4.2	Gürcü dili dərsləklərinin və təhsil resurslarının yaranması və təkmilləşdirilməsi	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi	2009-2014

Həyata keçirildi	<p>Nazirliyin «Multilingvistik təhsilin kömək proqramı» çərçivəsində 2009-cu ildə multilingvistik təhsil öyrədilmə proqramının nümunəsinin hazırlanması ümumi təhsil bütün pillələri üçün təmin olundu. Həmçinin, Milli təhsil planı və qiymətləndirmə mərkəzi ilə birlikdə multilingvistik təhsil dərslərinin və əlavə təhsil materialları hazırlanma prosesindədir.</p> <p>Milli təhsil planına əsasən yarandı və gürcü ikinci dil kimi birinci sinifdən dördüncü sinifə qədər dərslərlə Qrif mükafatı olundu.</p>		2009-cu il dekabr ayı	
	4.3	<p>Samtsxe-Cavaxetidən və Kvemo Kartlidən qeyri-gürcü dilli məktəblərin gürcü dili müəllimlərinə trening (müəllimlər üçün xüsusi ixtisas vəçer «Gürcü dili, kommunikasiya dili kimi» və «Gürcü ikinci dil kimi» öyrənilməsi üçün).</p>	<p>Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Müəllimlərin təkmilləşdirmə mərkəzi.</p>	<p>2009-2014; Artıq vəçer maliyyəsinə keçib.</p>
Həyata keçirildi	Bu prosesin başlanması 2010-cu ildən planlaşdırılır			
	4.4	<p>Sinifdən xaric təhsil və mülki inteqrasiyaya yönəldilmiş proqramlar və layihələr üzərində işlənməsi və həyata keçirilməsi.</p>	<p>Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi</p>	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>2009-cu ildən Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi «Birlikdə yaşayaq» beynəlxalq proqramının həyata keçirilməsinə qoşulub. Proqramın rəhbərliyi Britaniyanın şurası Avropa birliyin köməyi ilə təmin olunur. Proqramın məqsədi Avropa miqyasında Tolerantlığın və mədəniyyətlər arası dialoqun köməyidir. Proqram çərçivəsində tolerantlığın, hüquq bərabərliyinin, multimedənəniyyətin, dini konfliktlərin və iqtisadi köçmə haqqında keçirilən müzakirələrə 27 ölkənin qoşulması planlaşdırılıb. 2009-cu ildə tədris resursları, 5 dərslərin planı işlənilmiş, hansı ki Gürcüstanın 30 məktəbində keçirildi, onların arasında Kvemo Kartli məktəbləri də vardı.</p> <p>2009-cu ildə «Milli azlıqların dilin müdafiə proqramı» çərçivəsində 11 sayılı orta məktəbin bazasında mövcud olan osetinlərin bazar günü məktəbinin maliyyələşdirilməsi təmin olundu. Osetin bazar günü məktəbinin şagirdləri osetin dilinin, mədəniyyəti, tarixi, folkloru, Qafqaz rəqləri və nəğmələrinin öyrənilməsi imkanı ilə təmin olundu.</p>			
	4.5	<p>Yeniyyətlər, həddi-bülüğa çatmışlar və böyükklər üçün dövlət dilinin öyrənilməsində yardım göstərən proqramlar</p>	<p>Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi; Qeyri-dövlət təşkilatlarla partnyorluqla.</p>	2009-2014

<p>Həyata keçirildi</p>	<p>2009-cu ildə Axalkalaki və Ninotsminda şəhərlərində həddi-bülüğa çatmış və böyüklər üçün təhsil mərkəzləri - «Dil evləri» açıldı, müəllimlər, hökumət qulluqçuları, əsgərlər, tibb və sosial işçilər, kiçik biznesə qoşulan insanlar və digər sosial qruplar üçün. 2009-cu ildə Ninotsminda və Axalkalaki şəhərlərinin «Dil evləri» maliyyələşdirilməsi təmin olunub – hər bir mərkəz üçün 30 000 ləri ayrılıb. Qeyd olunan məbləğ Axalkalaki və Ninotsminda şəhərlərinin «Dil evləri»nin işçilərinin əmək haqqının, hazırkı vergilərin və digər vacib xərclərin ödənilməsinə və kitabların, tədris materiallarını, dəftərxana materiallarını əldə etməyə istifadə olunur. Bu günkü günə hər bir mərkəzdə 6 qrup dərs keçir.</p> <p>Axalkalaki və Ninotsminda şəhərlərində mövcud olan «Dil evləri»dən başqa 2009-cu ildə gürcü dili proqramı çərçivəsində Dmanisi və Bolnisi münisipalitetlərdə (Dmanisi 3 saylı orta məktəbin və Bolnisi təhsil resurs-mərkəzin bazasında) gürcü dili öyrənmə mərkəzləri açıldı. Proqram çərçivəsində və ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin köməyi ilə mərkəzi müvafiq inventarla, kitabla, görkəmli materiallarla, audio-video texnika ilə təmin olundu. Həmçinin hər bir mərkəzə 2 gürcü dili müəllimi qəbul olundu. Onların tərəfindən mərkəzin dinləyici qrupların birləşməsi və onlar üçün gürcü dili dərsləri keçiriləcək.</p>			
	<p>4.6</p>	<p>Regionlara gürcü dili müəllimlərin cəlb etmək üçün tədbirlərin planlaşdırılması və həyata keçirilməsi</p>	<p>Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi</p>	<p>2009</p>
<p>Həyata keçirildi</p>	<p>2009-cu ildə Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi Müəllim təkmilləşdirmə mərkəzi ilə birlikdə aşağıda qeyd olunan istiqamətlə üç proqram həyata keçirdi:</p> <ol style="list-style-type: none"> «Gürcü dili ixtisasçı mütəxəssislər milli azlıqlar yaşayan regionların məktəblərində» dövlət proqramını təşkil edir. Bu proqram milli azlıqlar yaşayan regionlarda gürcü dili və ədəbiyyatı ixtisas müəllimlərin cəlb edilməsini nəzərdə tutur. Konkurs nəticəsində müəllimlər seçildi. Seçilən müəllimlər yerli əhalinin dilni yaxşı bilir və yüksək səviyyədə gürcü dili və ədəbiyyatını tədris edə bilir. Bu proqram çərçivəsində seçilən müəllimlərə yüksək əmək haqqı (1000 ləri) təyin edildi. 2009-cu ildə, proqramın çərçivəsində 28 gürcü dili müəllimi Kvemo Kartli regionuna, Samtsxe-Cavaxeti regionuna isə 17 gürcü dili müəllimin göndərilməsi təmin edildi. «Gürcü dili öyrənək və öyrədək» proqramın çərçivəsində bütün milli azlıqların gürcü dili və ədəbiyyat müəlliminin treninq və ixtisas inkişafı təmin edildi. «Gürcüstan üçün öyrət» proqram Gürcüstan regionlara (yüksək dağ və uzaq kəndlərə) müəllimlərin göndərilməsini nəzərdə tutur. Qeyd olunan proqram çərçivəsində Kvemo Kartli regionun məktəblərinə 8 müəllimin, Samtsxe-Cavaxeti regionun məktəblərinə isə, 4 müəllimin göndərilməsi təmin edildi. 		<p>2009-cu il dekabr ayı</p>	

	4.7	Gürcü dilini öyrənmək üçün kompüter və internet proqramları, portal və maarifçi oyunlar.	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi	2009
Həyata keçirildi	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyinin gürcü dili müdiriyyəti tərəfindən yeni gürcü veb-səhifənin quruluşu və kontenti hazırlandı. Gələcəkdə bu veb-səhifəyə gürcü-erməni, gürcü-Azərbaycanlı, gürcü-osetin danışq kitabları, multiniqivistik təhsilin qısa lüğəti, hökumət qulluqçusu üçün funksional dilin dərslik və gürcü dilini öyrənilməsinin müxtəlif materialları yüklənəcək.			2009-cu il dekabr ayı

Media və məlumatın mümkünlüyü

Məsələ №1	Proqramın adı/ Tədbir		Həyata keçirən təşkilat / partyor	Həyata keçirmə müddəti
Milli azlıqların yaşadığı regionlarda milli televiziya verilişlərin mümkünlüyünün təmin edilməsi	İctimai televiziya verilişlərin yayılma sisteminin bərpa edilməsi		İctimai televiziya	2009-2014
Həyata keçirildi	Gürcüstan televiziya məkanında yeni rus dilli kanalı yaradılır və onun məqsədi Gürcüstan, Qafqaz regionun və dünya rusdilli auditoriyasına regionda baş verən hadisələr, burada yaşayan xalqların mədəni irsi, asudə yaşayış haqqında obyektiv məlumat çatdırın. Bunların hamısı Qafqazda gələcək perspektivlərin, dinc və inkişafın yaxşılaşdırılması məqsədi ilə keçirilir.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Məsələ №2				
Milli azlıqların dillərində televiziya verilişlərin mümkünlüyünün təmin olunması	2.1	Televiziya xəbərlər proqramlar	İctimai televiziya	2009-2014
	2.1.1	«Moambe» abxaz dilində (Dövrilik: Həftədə bir dəfə)		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	«Moambe» verilişi abxaz dilində 26 dəqiqə davam edirdi. Verilişin birinci hissəsi məlumat xarakter daşıyırdı, hansı ki Gürcüstanda baş verən sosial-siyasi hadisələri işıqlandırır (10 dəqiqə); İkinci hissəsinin tərkibində isə, bir neçə rubrika idi, əsasən onlar sosial-təhsil xarakteri daşıyırdı – problemlər, region, xalqın səsi, tanınmış insanlar və gənclər.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla

	2.1.2	«Moambe» osetin dilində (Dövrilik: Həftədə bir dəfə)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi		«Moambe» verlişi osetin dilində 26 dəqiqə davam edirdi. Verlişin birinci hissəsi məlumat xarakter daşıyırdı, hansı ki Gürcüstanda baş verən sosial-siyasi hadisələri işıqlandırır (10 dəqiqə); İkinci hissəsinin tərkibində isə, bir neçə rubrika idi, əsasən onlar sosial-təhsil xarakteri daşıyırdı – problemlər, region, xalqın səsi, tanınmış insanlar və gənclər.	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	2.1.3	«Moambe» erməni dilində (Dövrilik: Həftədə bir dəfə)	
Həyata keçirildi		«Moambe» verlişi erməni dilində 26 dəqiqə davam edirdi. Verlişin birinci hissəsi məlumat xarakter daşıyırdı, hansı ki Gürcüstanda baş verən sosial-siyasi hadisələri işıqlandırır (10 dəqiqə); İkinci hissəsinin tərkibində isə, bir neçə rubrika idi, əsasən onlar sosial-təhsil xarakteri daşıyırdı – problemlər, region, xalqın səsi, tanınmış insanlar və gənclər.	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	2.1.4	«Moambe» Azərbaycan dilində (Dövrilik: Həftədə bir dəfə)	
Həyata keçirildi		«Moambe» verlişi Azərbaycan dilində 26 dəqiqə davam edirdi. Verlişin birinci hissəsi məlumat xarakter daşıyırdı, hansı ki Gürcüstanda baş verən sosial-siyasi hadisələri işıqlandırır (10 dəqiqə); İkinci hissəsinin tərkibində isə, bir neçə rubrika idi, əsasən onlar sosial-təhsil xarakteri daşıyırdı – problemlər, region, xalqın səsi, tanınmış insanlar və gənclər.	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	2.1.5	«Moambe» rus dilində (Dövrilik: Həftədə bir dəfə)	
Həyata keçirildi		«Moambe» verlişi rus dilində 26 dəqiqə davam edirdi. Verlişin birinci hissəsi məlumat xarakter daşıyırdı, hansı ki Gürcüstanda baş verən sosial-siyasi hadisələri işıqlandırır (10 dəqiqə); İkinci hissəsinin tərkibində isə, bir neçə rubrika idi, əsasən onlar sosial-təhsil xarakteri daşıyırdı – problemlər, region, xalqın səsi, tanınmış insanlar və gənclər.	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	2.2	Radio xəbərlər proqramları	İctimai radio FM 102.4
			2009-2014
	2.2.1	Xəbərlər buraxılışı abxaz dilində (Dövrilik: Hər gün)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi		Efirdə sistemə hət hər gün 10 dəqiqəlik informasiya xəbərlər buraxılışı	
	2.2.2	Xəbərlər buraxılışı osetin dilində (Dövrilik: Hər gün)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla

Həyata keçirildi	Efirdə sistemativ hər gün 10 dəqiqəlik informasiya xəbərlər buraxılışı		
	2.2.3	Xəbərlər buraxılışı erməni dilində (Dövrilik: Hər gün)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	Efirdə sistemativ hər gün 10 dəqiqəlik informasiya xəbərlər buraxılışı. Həmçinin efirə hər həftə radio-körpü Tbilisi-Yerevan çıxırdı.		
	2.2.4	Xəbərlər buraxılışı Azərbaycan dilində (Dövrilik: Hər gün)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	Efirdə sistemativ hər gün 10 dəqiqəlik informasiya xəbərlər buraxılışı. Həmçinin efirə hər həftə radio-körpü Tbilisi-Bakı çıxırdı.		
	2.2.5	Xəbərlər buraxılışı rus dilində (Dövrilik: Hər gün)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	Efirdə sistemativ hər gün 10 dəqiqəlik informasiya xəbərlər buraxılışı. Həmçinin efirə hər həftə 40 dəqiqəlik rus dilli veriliş.		
	2.2.6	Xəbərlər buraxılışı kürd dilində (Dövrilik: Hər gün)	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	Efirdə sistemativ hər gün 10 dəqiqəlik informasiya xəbərlər buraxılışı, həmçinin efirə hər həftə informasiya-musiqili kürd dilli veriliş. (20 dəqiqə)		
Məsələ №3			
Televiziya proqramlarında milli azlıqların işıqlandırılması və iştirakının təmin olunması	Tok-şou «İtaliuri ezo»		İctimai televiziya; BMT assosiasiya; ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) – Gürcüstanın Milli inteqrasiya proqramı çərçivəsində. 2009-2014
Həyata keçirildi	Televiziya tok-şou «İtaliuri ezo» 2009-cu ildə İctimai televiziyanın birinci kanalında efirə həftədə bir dəfə çıxırdı. Veriliş Gürcüstanda yaşayan çoxsaylı etnik vətəndaşlar üçün hazırlanırdı; Bu veriliş milli və etnik azlıqların mədəniyyəti, dini, onların ümumi yaradıcılıqlarının Gürcüstanın tərəqqi prosesində iştirak etməsini işıqlandırır; 2010-cu ildə tok-şou «İtaliuri ezo» yeni «Çveni ezo» adla efirə yenilənmiş formatla çıxacaq.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla

Məsələ № 4				
Milli azlıqların dilində elektron və çap mediasına kömək etmək	4.1	«Ədəbiyyatın inkişaf proqramının çərçivəsində möhtəşəm çap nəşrləri:	Gürcüstan Mədəniyyət, Abidələrin Qorunması və İdman Nazirliyi	2009-2014
	4.1.1	Erməni dilli qəzet «Vrastan»		
Həyata keçirildi	2009-cu ildə erməni dilli qəzet «Vrastan» dövlət tərəfindən maliyyəsi 55 000 lariyə qədər artdı.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	4.1.2	Azərbaycan dilli qəzet «Gürcüstan»		
Həyata keçirildi	2009-cu ildə Azərbaycan dilli qəzet «Gürcüstan» dövlət tərəfindən maliyyəsi 40000 lariyə qədər artdı.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	4.1.3	Rus dilli qəzet «Svobodnaya Qruzia»		
Həyata keçirildi	Rus dilli qəzet «Svobodnaya Qruzia» həftədə bir dəfə nəşr olunur və hələ özünü maliyyələşdirir.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Məsələ № 5				
Mediada tolerantlığın və mədəni plüralizmin tətbiq edilməsinə kömək.	5.1	Sənədli filmlər silsiləsi «Çoxmillətli Gürcüstan»	İctimai televiziya; BMT assosiasiya; ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (USAID) – Gürcüstanın Milli inteqrasiya proqramı çərçivəsində.	2009-2014
Həyata keçirildi	Gürcüstanda yaşayan etnik azlıqların (ermənilər, Azərbaycanlılar, yəhudilər, yunanlar, kürdlər, kistlər, udlar, ukraynalılar və osetinlərin) tarixi və mədəniyyəti haqqında maarifçilik daşıyan 9 sənədli film hazırlandı.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	5.2	Müəllif veriliş «Bizim Gürcüstan»	İctimai radio FM 102.4	2009-2014
Həyata keçirildi	Efirə sistemə hər həftə 15 dəqiqəlik müəllif radio-veriliş (Çərşənbə günü saat 16:35-də) buraxılırdı və həmin gün (saat 21:25-də) təkrar olunurdu.			Bütün 2009-cu il ərzində

Siyasi inteqrasiya və Mülki iştirak

Məsələ №1	Programın adı/ Tədbir	Həyata keçirən təşkilat / partiyor	Həyata keçirmə müddəti	
Milli azlıqların bərabər hüquqlu seçkisinin təmin edilməsi	Seçki bülletenlərinin azlıqların dilinə tərcümə olunması	Gürcüstan mərkəzi seçki komissiyası; Beynəlxalq təşkilatlar.		
Həyata keçirildi	<p>Gürcüstan mərkəzi seçki komissiyası seçki sənədlərinin rus, osetin, erməni və Azərbaycan dillərinə tərcümə olunmasını təmin etdi; Həmçinin rus dilində Gürcüstan seçki kodeksi hazırlandı. Eyni zamanda seçkilərin birgə siyahısı, xüsusi siyahının forması, siyahının əlavə sənədin forması, səsvermə günün qeyd kitabçası tərcümə olundu. Bülletenlər, səsvermə günün instruksiyası, seçici kartoçkası, sədrin instruksiyası, seçki bülletenlərin doldurulma qaydası, seçki prosesi göstərən plakatlar və səsvermənin qaydaları rus, osetin, erməni və Azərbaycan dillərində hazırlandı. Seçkidən əvvəl Mərkəzi seçki komissiyasında tərcümə olunan sənədlərin prezentasiyası keçirildi. Burada milli azlıqların və qeyri-dövlət təşkilatların nümayəndələri iştirak etdilər. Seçki müddətində erməni və Azərbaycan dillərində audi və video reklam hazırlandı. Bu reklamlar milli azlıqların kompakt yaşadığı regionların televiziya ilə göstərilirdi.</p>		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla	
Məsələ №2				
Qərar alma prosesində milli azlıqların iştirakının yaxşılaşdırılması	2.1	İnsan Hüquqları üzrə Xalq Müvəkkilin yanında olan etnik azlıqlar şurasının və qeyd olunan nazirliklər arasında əməkdaşlıq memorandumunun imzalanması:	Rəhbər hakimiyyət	2009-cu il
Həyata keçirildi dövlət idarələri ilə:	<p>a) Reinteqrasiya məsələləri üzrə Gürcüstan dövlət nazir aparatı</p> <p>2009-cu ilin dekabrın 14-də dövlət naziri və xalq müvəkkili arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalandı.</p> <p>b) Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi</p> <p>Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.</p> <p>c) Gürcüstanın regional inkişafının və infrastruktura nazirliyi</p> <p>Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.</p> <p>ç) Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyi ilə</p> <p>Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.</p> <p>d) Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyi ilə</p> <p>Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.</p>		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla	

Həyata keçirildi dövlət idarələri ilə:	e) Gürcüstan İqtisadi İnkişaf Nazirliyi ilə		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.		
	ə) Gürcüstan Köçkün və Qaçqın Nazirliyi ilə		
	Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.		
	v) Gürcüstan Mədəniyyət, Abidələrin Qorunması və İdman Nazirliyi ilə		
Konsultasiyalar, hazırlanan işlər və danışıqlar keçirilir.			
2.1	Regional etnik azlıqlar şurası və dövlət müvəkkili - hər regionun qubernator aparatı arasında əməkdaşlıq memorandumun hazırlanması :	Gürcüstanın regional inkişafının və infrastruktura nazirliyi; Prezidentin yanında mövcud olan tolerantlığın və mülki inteqrasiya şurası.	
Həyata keçirildi regional administrasiya ilə:	a) Dövlət müvəkkili – qubernator aparatı Kvemo Kartlidə		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	Konsultasiyalar və danışıqlar keçirilir.		
	b) Dövlət müvəkkili – qubernator aparatı Samtsxe-Cavaxetidə		
	Konsultasiyalar və danışıqlar keçirilir.		
	c) Dövlət müvəkkili – qubernator aparatı Kaxetidə		
	Qubernatorun (№ 133, 01.10.2009) sərəncamına əsasən regional ictimai şurası yaradıldı; Memorandumla əlaqədar işə, konsultasiyalar və danışıqlar keçirilir.		
	ç) Dövlət müvəkkili – qubernator aparatı İmeretidə		
	Konsultasiyalar və danışıqlar keçirilir.		
d) Acara avtonom respublikasının hakimiyyəti ilə.			
Acara avtonom respublikasının hakimiyyətin (№78, 15.09.2009) sərəncamına əsasən, Tolerantlığın və Mülki inteqrasiya ictimai şurası yaradıldı; Memorandumla əlaqədar işə, konsultasiyalar və danışıqlar keçirilir.			
Məsələ №3			
Milli azlıqların qorunma çərçivə-konvensiyasının populyarlaşdırılması	Milli azlıqların qorunması haqqında çərçivə-konvensiyasının nəşri və yayılması	Reinteqrasiya məsələlər üzrə Gürcüstan Dövlət Nazir aparatı; Prezidentin yanında mövcud olan Tolerantlığın və Mülki inteqrasiya Şurası.	2009-2014

Həyata keçirildi	<p>Reintegrasiya məsələləri üzrə Gürcüstan Dövlət Nazir Aparatının xahişi ilə, Gürcüstan BMT «Milli İntegrasiya və tolerantlığın proqramı» Assosiasiyasının çərçivəsində (ABŞ Beynəlxalq İnkişafı Agentliyinin maliyyələşdirilməsi ilə) Tolerantlığın və Mülki integrasiyasının Milli konsepsiya və qüvvədə olan plan Azərbaycan və erməni dillərinə tərcümə olundu. 2009-cu il oktyabrın 30-da Marneuli Mədəniyyət Mərkəzində prezentasiya keçirildi və bu sənədlər Kvemo Kartlinin yeddi münisipalitetlərinin idarələrinin nümayəndələrinə, həmçinin qeyri-dövlət sektorunun nümayəndələrinə verildi. Kaxeti regionunda isə, bu prezentasiya 2009-cu ilin dekabrın 3-də keçirildi; Gürcü və Azərbaycan dillərində olan sənədləri bütün münisipalitetlərin icra hakimiyyətinə və kənd müvəkkillərinə verildi.</p>	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
-------------------------	--	-------------------------------------

Sosial və Regional İntegrasiya

Məsələ №1	Proqramın adı/ Tədbir		Həyata keçirən təşkilat / partiyor	Həyata keçirmə müddəti
Milli azlıqların yaşadığı regionlarda infrastrukturanın sonrakı inkişafı	1.1	Samtsxe-Cavaxeti yolunun bərpa edilmə layihəsi	«Gürcüstana minillik çağırış» Fondu.	2006-2010
	1.1.1	Samtsxe-Cavaxeti və Kvemo Kartli regionlarda nəqliyyat yollarının təmiri		
Həyata keçirildi	2009-cu ildə Samtsxe-Cavaxeti yollarının bərpa edilmə layihəsi həyata keçirilirdi. Bu layihənin ümumi dəyəri 203515000 ABŞ dollar təşkil edir və Samtsxe-Cavaxeti və Kvemo Kartli regionlarında yolun 221 km bərpa olunmasını nəzərdə tutur. Təmir işləri 2009-cü ilin yazda başladı və 2010-cu ilin sonunda başa çatdırılacaq. Samtsxe-Cavaxeti yolunun bərpa olunması layihəsində 185 yerli əhali işlə təmin edilib.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2	Enerji-infrastrukturunun bərpa olunma layihəsi	«Gürcüstana minillik çağırış» Fondu.	2006-2010
	1.2.1	Şimal-Cənubi magistral borukəmərinin zədələnmiş hissələrin bərpa olunması		
Həyata keçirildi	Fond tərəfindən borukəmərinin 22 hissəsinin təmir işləri keçirildi.			2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.3	Regional infrastrukturun inkişaf layihəsi	«Gürcüstana minillik çağırış» Fondu.	2006-2010
	1.3.1	Bələdiyyə xidmətlərinin yaxşılaşması	«Gürcüstana minillik çağırış» Fondu.	

Həyata keçirildi	2009-cu ildə Gürcüstan munisipal inkişaf fondun maliyyələşdirilməsi ilə, Bakuriani və Borcomidə su ilə təmin olunmasının və kanalizasiya sistemlərinin bərpa və tikinti prosesi keçirilirdi.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Məsələ №3			
Milli azlıqlar nümayəndələrin peşə hazırlığı və işlə təmin olunmasına kömək edilməsi	2.1	«Peşə müəssisələrin bərpa olunması» prezident proqramı	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi 2009-2014
	2.1.1	Etnik azlıqların sıx yaşadığı regionlarda peşə müəssisələrinin bərpa olunması.	
Həyata keçirildi	Bu istiqamətdə layihələrin həyata keçirilməsi hələ başlamayıb.		
	2.2	Zurab Jvania adına dövlət inzibatçılıq məktəbi	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi 2009-2012
	2.2.1	Dövlət sektoruna azlıqların nümayəndələrinin cəlb olunması	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi 2009-2012
Həyata keçirildi	2009-cu il ərzində Kutaisidə Zurab Jvania adına dövlət inzibatçılıq məktəbində, məktəbin necə kompleks (eləcə də yaşayış) infrastrukturun sonrakı yaxşılaşdırılma məqsədi ilə təmir işləri keçirilirdi. Həmçinin, ATƏT ekspertləri ilə Zurab Jvania adına dövlət inzibatçılıq məktəbini yaxşılaşdırmaq haqqında zəmanətlər hazırlandı. Bu zəmanətləri nəzərə alaraq Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi məktəbin missiyasında dəyişikliklərin təqdim edilməsini, məktəb üçün yeni tədris proqramının hazırlanması və kadr məsələlərinin müzakirə olunmasını planlaşdırır.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	2.3	Ənənəvi və ya milli azlıqların çox miqdarda yaşadığı regionların tələbatları və spesifikasına yönələn peşə-təhsil siyasətinin və proqramının həyata keçirilməsi	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi 2009-2014
Həyata keçirildi	Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi Sosial partnyorun fəal qoşulması ilə peşə təhsilini və 2009-2012 illərin strategiyası üzrə işləyir. Bu strategiyada konkret tədbirlər milli azlıqlar nümayəndələri üçün ayrılıb. Xüsusilə, strategiya milli azlıqların sıx yaşadığı regionlara xüsusi təhsil qrantlarının təklif olunması peşə təhsilin alınması üçün nəzərə alınıb.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	2.4	Kiçik təsərrüfatların faydalı aqrobiznesə çevrilməsi. Aqrobiznesin inkişaf layihələri:	«Gürcüstana minillik çağırışı» Fondu. 2006-2011
	2.4.1	Birinci istehsal	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla

	Gürcüstan regionlarda sonrakı miqdarda konkret layihələr həyata keçirildi:		
		<ul style="list-style-type: none"> • Msxeta-Mtianeti – 13 • Samtsxe-Cavaxeti – 18 • Kvemo Kartli – 38 	
	2.4.2	Fermerlərin xidmət mərkəzlərinin yaranması	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	Gürcüstan regionlarda sonrakı miqdarda konkret layihələr həyata keçirildi:		
		<ul style="list-style-type: none"> • Samtsxe-Cavaxeti – 4 • Kvemo Kartli – 3 	
	2.4.3	Kiçik yenidən işlənmiş	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	Gürcüstan regionlarda sonrakı miqdarda konkret layihələr həyata keçirildi:		
		<ul style="list-style-type: none"> • Msxeta-Mtianeti – 1 • Samtsxe-Cavaxeti – 1 • Kvemo Kartli – 1 	
	2.4.4	İstehsal zənciri yaratmaq	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	Gürcüstan regionlarda sonrakı miqdarda konkret layihələr həyata keçirildi:		
		<ul style="list-style-type: none"> • Msxeta-Mtianeti – 1 • Samtsxe-Cavaxeti – 2 • Kvemo Kartli – 3 	
Həyata keçirildi	Yeni miqdarda maliyyələşdirilməsi prinsipi ilə, konkurs qaydası ilə, kiçik yenidən işlənmiş istehsalların, fermerlərin xidmət mərkəzlərinin, fasiləsiz təhsil zənciri və ilkin istehsalın inkişafı üçün Gürcüstanın hər bir regionunda aqrobiznes inkişaf layihələri çərçivəsində qrantlar verilir. Bu layihələr kənd aqrobiznes inkişafına və yeni iş yerlərinin yaranmasına kömək edir. 2009-cu il oktyabrın 1-n vəziyyəti ilə aqrobiznes inkişafı layihəsi çərçivəsində 236 layihə 11993448 ABŞ dolları ümumi dəyəri ilə təsdiq olundu. Bu Gürcüstan regionunda təxminən 3057 yeni iş yeri yaradacaq. 236 imzalanmış qrantlardan 13 qrantın sahibi milli azlıqların nümayəndələridir.		
	2.5	Gürcüstan regional inkişaf fondu layihəsi: kiçik və orta ölçülü istehsallarda investisiyaların həyata keçirilməsi	«Gürcüstana minillik çağırışı» Fondu.
Həyata keçirildi	2006-2009-cu illərdə fond ilə maliyyələşdirildi və 21480000 ABŞ dolları miqdarda 10 kiçik və orta ölçülü istehsalın inovasiya layihələri – əsasən turizm və aqrobiznes sahədə müvəffəqiyyətlə həyata keçirilir.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla

Mədəniyyət və ənənələrin qorunması

Məsələ №1	Programın adı/ Tədbir		Həyata keçirən təşkilat / partyor	Həyata keçirmə müddəti
Milli azlıqların mədəni ənənələrinin qorunması	1.1	Gürcüstanın milli azlıqlarının mədəniyyətinə tərəfdarlıq proqramı:	Gürcüstan Mədəniyyət, Abidələrin Qorunması və İdman Nazirliyi; Tbilisi şəhərinin meriyası	2009-2014
	1.1.1	Davit Baazov adına Gürcüstan Yəhudilərin tarixi-etnoqrafik muzeyinin işləməsinə kömək edilməsi.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	2009-cu ildə muzeyin maliyyələşdirilməsi 79000 lari təşkil edirdi. Muzeydə Gürcüstan yəhudilərin tarixi, etnologiya, irsi mədəniyyəti və gürcü-yəhudi tarixi münasibətlərin məsələlər haqqında elm-tədqiqat işləri keçirilir.			
	1.1.2	Gürcüstanın mədəniyyət münasibətlərinin mərkəzi «Qafqaz evi»nin işlərinin mümkünlüyünə kömək edilməsi.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	2009-cu ildə «Qafqaz maliyyələşdirilməsi 20000 lari təşkil edildi. Bütün il ərzində «Qafqaz evi»ndə keçirildi: <ul style="list-style-type: none"> • Serqo Paracanova 85 illik yubileyinə həsr olunan gecəsi; • Şagirdlərlə görüş; • Din və siyasət mövzusunda seminarlar; • Rus, Azərbaycan, slavyan ədəbiyyat gecələri; • Müxtəlif etnik qrupların mədəniyyət, folklor, poeziya gecələri; • Filmlərin göstərilməsi. 			
	1.1.3	Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan mədəniyyət muzeyin işlənməsinə kömək edilməsi		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	2009-cu ildə muzeyin illik maliyyələşdirilməsi artdı və 29400 lari təşkil etdi. 2009-cu ildə muzeydə keçirildi: <ul style="list-style-type: none"> • Azərbaycan ziyalı nümayəndələri ilə görüşlər; • Poeziya gecələri; • Bayram konsertləri; • Filmlərin prezentasiyaları; • Muzeyin köməyi ilə, Marneuli orta məktəblərin şagirdlər üçün şəhərə ekskursiya təşkil edildi. 			
	1.1.4	Gürcüstan rus mədəniyyət mərkəzin işləməsinə kömək edilməsi		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi	2009-cu ilin birinci hissəsində Nazirlik 1259 lari ilə mərkəzin işlənməsini maliyyələşdirdi; sonra maliyyələşdirilməsini dayandırdı.			

	1.1.5	Tbilisinin Petros Adamiani adına dövlət dram teatrının tərəfdarlığı	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi		2009-cu ildə teatrın maliyyələşdirilməsi 13000 min lariyə qədər artdı. Teatrda 39 tamaşa qoyulmuşdur, onların arasında iki premyera. Teatr qruppası ilə Marneuli və Bolnisi münisipalitet kəndlərində tamaşalar göstərildi; Hal-hazırda yeni tamaşalar üzrə işlər keçirilir.	
	1.1.6	Tbilisinin Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının tərəfdarlığı	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi		2009-cu ildə teatrın maliyyələşdirilməsi 13000 min lariyə qədər artdı. Teatrda 30 tamaşa qoyulmuşdur; Onların arasında – üç çıxış tamaşalar və iki premyera. Teatr qruppası ilə Marneuli rayonun kəndlərində xeyriyyə tamaşaları göstərilmişdir.	
		<u>Əlavə tədbirlər:</u> Tbilisinin Aleksandr Qriboyedovun adına rus dövlət dram teatrının tərəfdarlığı	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Həyata keçirildi		2009-cu ildə Tbilisinin Aleksandr Qriboyedovun adına rus dövlət dram teatri 370000 ləri ilə maliyyələşdirildi. 87 tamaşa qoyuldu, bu tamaşalara 9963 tamaşaçı baxdı, iki premyera göstərildi («Bizim ailəmizi qoruyan mələk», «Dostoevski.ru»)	
	1.2	Regional kitabxanaların, klub müəssisələrinin və incəsənət məktəblərinin işləməsinə kömək edilməsi	2009-2014
Həyata keçirildi		2009-cu ildə Gürcüstan prezident milli proqramı çərçivəsində 120 kitabxana üçün 939651 ləri ayrılmışdır; Onlar üçün yeni ədəbiyyat, kompüter texnikası və kitabxana inventarı (xüsusi stollar, tərəcələr, stullar) əldə edildi. 2009-cu ilin iyulun 25-26-da Nazirlikdə yeni kitabların sərəgisi keçirildi, harada ki Nazirlik hər bir münisipal kitabxanalar üçün yeni nəşr olunmuş kitablar (1000 ləri məbləğində) əldə etdi.	2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.1	Kvarelidə – Bağlociani musiqi məktəbinin tərəfdarlığı	Kvareli icra hakimiyyəti
Həyata keçirildi		Musiqi məktəbin tərəfdarlığı 2010 ildən planlaşdırılır. Kvareli münisipalitetin üç ləzgi və bir osetin kəndlərinin sakinlərinə yaxında olan Axalsopeli kitabxanası xidmət edir	
	1.2.2	Axalkalakidə - musiqi və rəsm məktəbinin, 14 klub müəssisəsi (buradan 10-nu erməni dilli), 4 kitabxanasının (buradan 2-si erməni dilli) tərəfdarlığı	Axalkalaki icra hakimiyyəti
			2009-2014

Həyata keçirildi	<p>Axalkalaki munisipalitetin erməni əhalisi ilə yaşayan Diliski və Xando kənd kitabxanalarında təmir işləri keçirildi; Kitabxanalar müvafiq inventarla təmin olundu.</p> <p>Həmçinin, Axalkalaki munisipalitetdə həyata keçirildi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Axalkalaki musiqi məktəbinin təmiri; • Axalkalaki Mədəniyyət Evinin təmiri; • (Kartika, Diliska, Kartsaxi, Qoqaşeni, Alastani, Orca, Azarveti) kənd klublarının təmiri. 		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.3	<p>Ninotsmindada - musiqi məktəbinin, 21 kitabxananın (buradan 18 erməni dilli), 20 klub müəssisəsinin (buradan 18 erməni dilli) tərəfdarlığı</p>	<p>Ninotsminda icra hakimiyyəti</p> <p>2009-2014</p>
Həyata keçirildi	<p>Ninotsminda munisipalitetdə Qandzi və Didi Qonduri kənd kitabxanalarında təmir işləri keçirildi; ; Kitabxanalar müvafiq inventarla təmin olundu.</p> <p>Həmçinin, Ninotsminda munisipalitetdə həyata keçirildi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mamtsvari erməni dilli məktəbin indiki təmiri; • Epremovki erməni dilli məktəbin indiki təmiri; • Eşti 1 saylı erməni dilli məktəbin indiki təmiri; • Eşti 3 saylı erməni dilli məktəbin indiki təmiri; • Rodionovka erməni dilli məktəbin indiki təmiri; • Gecə erməni dilli məktəbinin indiki təmiri; • Patara Xaçali erməni dilli məktəbin indiki təmiri; • Spasovka gürcü dilli məktəbin indiki təmiri; • Ninotsminda uşaq bağçasının su ilə təmin olunmasının bərpa edilməsi. 		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.4	<p>Marneulidə - musiqi məktəbinin, 18 kitabxanası (buradan 11 Azərbaycan dilli, 4 erməni dilli), 4 kənd klubunun tərəfdarlığı</p>	<p>Marneuli icra hakimiyyəti</p> <p>2009-2014</p>
Həyata keçirildi	<p>Marneuli munisipalitetin Azərbaycanlı əhalisi ilə yaşayan Sadaxlo kənd kitabxanasında təmir işləri keçirildi və müvafiq inventarla təmin olundu;</p> <p>Həmçinin Marneuli munisipalitetində həyata keçirildi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mollaoğlu kənd Azərbaycan dilli orta məktəbinin tikintisi; • Alqeti kəndində erməni dilli məktəbin indiki təmir işləri; • Tsopi mədəniyyət evinin bərpa olunması; • Tserakvi muzeyinin təmiri; • Şaumyan orta məktəbində istilik sisteminin montajı; • Sadaxlo kitabxanasına kitabların, kompüter texnikasının və mebelin əldə edilməsi. 		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.5	<p>Tsalkada – musiqi məktəbinin, kitabxanasının (erməni sakinlər üçün), mədəniyyət evinin tərəfdarlığı</p>	<p>Tsalka icra hakimiyyəti</p> <p>2009-2014</p>

Həyata keçirildi	Tsalka munisipalitetin Kizil-kis kəndin kitabxanasında təmir işləri keçirildi, kitab fondun doldurulması həyata keçirildi, kitabxana müvafiq təchizatla təmin olundu.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.6	Qoridə - Eredvi musiqi məktəbinin 18 kitabxanasının (buradan 5 osetin dilli) tərəfdarlığı	Qori icra hakimiyyəti 2009-2014
Həyata keçirildi	Musiqi məktəbin tərəfdarlığı 2010-cu ildən planlaşdırılır. Lerditan azərbaycanlı kəndində kitabxana fəaliyyət göstərir.		
	1.2.7	Qardabani – 19 kitabxananın (buradan 1 Azərbaycan dilli, 14 qarışıq), 1 klubun tərəfdarlığı	Qardabani icra hakimiyyəti 2009-2014
Həyata keçirildi	Qardabani munisipalitetində həyata keçirildi: <ul style="list-style-type: none"> • Qaracalar kənd klubunun bərpası; • İki azərbaycanlı (Candar və Ağtəklə) kəndlərdə və bir qarışıq Vaxtanqisi kəndində orta kitabxanalar fəaliyyət göstərir; • Kitabxanaların birləşdirilməsi üçün kompüter texnikasının və mebelin əldə edilməsi, kitab fondunun yeniləşdirilməsi. 		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.8	Bolnisiyə - 9 kitabxananın (buradan 2 Azərbaycan dilli) tərəfdarlığı	Bolnisi icra hakimiyyəti 2009-2014
Həyata keçirildi	Bolnisi munisipalitetində həyata keçirildi: <ul style="list-style-type: none"> • Bolnisi şəhər və uşaq kitabxanalarının təmir işləri keçirilməsi; • Tandzi kənd kitabxanasının açılması; • Kazreti qəsəbə, həmçinin Tamarisi, Racisubani və Kveşi kənd kitabxanalarının təmir işlərinin həyata keçirilməsi. 		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
	1.2.9	Dmanisiyə - 4 kitabxananın (burada 1 Azərbaycan dilli) tərəfdarlığı	Dmanisi icra hakimiyyəti 2009-2014
Həyata keçirildi	Dmanisi munisipalitetinin Hamamlı kənd kitabxanasında təmir işləri keçirildi və kompüter texnikası, mebellə və həmçinin digər təchizatla təmin olundu.		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla
Məsələ №2			
Milli azlıqların irsi mədəniyyətinin qorunması	2.1	Milli azlıqların maddi və qeyri-maddi mədəniyyətinin qorunması	
	2.1.1	Milli azlıqların mədəni abidələrinin qeydiyyat və təchizatı	Gürcüstan Mədəniyyət, Abidələrin Qorunması və İdman Nazirliyi 2009-2014

Həyata keçirildi	<p>«İrsi Mədəniyyət haqqında» Gürcüstan qanunun əsasında, Nazirlik Gürcüstanda mövcud olan irsi mədəni mülkü abidələrin və obyektlərin təchizatını həyata keçirir, onların sonrakı müdafiə olunmasının və sahibkarlığını qorumaq məqsədi ilə. Gürcüstanda yaşayan milli azlıqların bir-neçə nümunəsi artıq qeydiyyatdan keçib:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50-ə qədər Qriqoryan (erməni) kilsə; • 10 Məscid; • 5 Sinaqoqa <p>2007-ci ildə iki ölkənin – Türkiyə və Gürcüstan Mədəniyyət və Xarici İşlər Nazirliklərin «Osman abidələrin təchizatı» birgə üçillik beynəlxalq layihəsi başladı. Layihənin birinci mərhələsi nəticəsində Tbilisi muzeylərin və arxivlərinin müdafiə olunan materiallar, tarixi Samtsxe və Acarada mövcud olan osman abidələrinin hissəsi, osman arxitekturasının bir-neçə onluq obyektlərinin (Məscid camə, hamam və s.)</p>		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla	
	2.1.2	Abidələrin bərpa edilməsi	Gürcüstan Mədəniyyət, Abidələrin Qorunması və İdman Nazirliyi	2009-2014
Həyata keçirildi	Bədii-tarixi dəyərli obyektlərin bərpa edilməsi işləri planlaşdırıldı		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla	
	2.1.3	Tbilisi panteonlarının və incəsənət abidələrinin qorunması proqramı: Tbilisidə yerləşən panteonların onların arasında erməni yazıçılarının və ictimai məşhur insanların panteonunun qorunması və müdafiəsi	Tbilisi şəhərin meriyası	2009-2014
Həyata keçirildi	<p>2009-cu ildə noyabrın 9-da Xocevnki panteonunda Tbilisi şəhərinin meriyası və Ermənistan ilə birlikdə keçirilən təmir işlərinin nəticəsində təntənəli açılış oldu.</p> <p>2009-cu ildə birinci dəfə Panteon elektrik enerjisi və müasir işıqlandırma sistemlərinin montajı ilə təmin olundu. Yaşıl tinglər, güllər və digər dekorativ bitkilər əkildi. Tbilisi şəhərinin meriyası onların hər gün qulluq edilməsini, şəxsən təmizlənməsini, işçilərin əmək haqqının, komunal xərclərin və indiki müxtəlif işlərin maliyyələşdirilməsini həyata keçirir.</p> <p>Həmçinin, Tbilisinin ümumi veb-portalın (tbilisi.gom.ge) çərçivəsində yeni veb-səhfə yarandı</p>		2009-cu il dekabr ayı daxil olmaqla	